

Stockholm, 2018-10-01

Yttrande över Boverkets rapport 2018:17 Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan

Sveriges Arkitekter är fack- och branschorganisationen för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundet har över 13.000 medlemmar och ansluter cirka 88 procent av alla yrkesverksamma arkitekter i Sverige.

Sveriges Arkitekter yttrar sig härmed över Boverkets rapport 2018:17 *Lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan* nedan benämnd rapporten.

Dagens system för bygglov och bygganmälan har blivit för komplicerat. Reglerna ändras ofta, en mängd undantagsregler har införts eller utreds och undantagen ställer till problem vid rättstillämpning. Ändringarna har gjorts i syfte att åstadkomma regelförenkling men har i stället fått motsatt effekt.

Svårtolkade regler och undantag underlättar inte på något vis för den enskilde villa- eller radhusägaren utan medför i stället en betydande osäkerhet kring rättsläget. Det blir svårt för den enskilde byggherren att göra rätt när denne förväntas tolka komplexa undantagsregler på egen hand. Det skapar i sin tur risker kring den enskildes investeringar och ökar riskerna för grannosämja.

Återkommande och svårtolkade regeländringar försvårar även tillämpningen för kommunernas nämnder och tjänstemän. Dessutom minskar kommunernas intäkter från bygglovsansökningar samtidigt som arbetsbelastningen ökar då arbetsinsatserna förskjuts från handläggning av ansökningar till rådgivning och tillsyn. Tillsynsärenden och hantering av så kallade svartbyggen är mycket tidskrävande och ökar dessutom konfliktytorna mellan enskilda och kommunen.

Utvecklingen med allt fler bygglovsundantag inskränker även kommunernas arbete för god arkitektur och gestaltning. Enligt Boverkets egna undersökningar anser 115 kommuner att de bygglovsbefriande åtgärderna påverkar deras arbete med arkitektur.

Boverkets undersökningar visar dessutom att de allra flesta kommuner har 1-10 personer som arbetar med lov- och byggprocesser varav 0-2 är arkitekter. Tyvärr anger hela 59 kommuner att arkitektkompetens helt saknas i dessa processer. Dessutom redovisar många

av de 114 kommuner som angett att de har en tjänsteperson med arkitektkompetens låga årsarbetstider, vilket sannolikt talar för att det är en inköpt tjänst. Vi menar att arkitektens expertis är nödvändig för att göra de bedömningar och viktiga avvägningar avseende planläggning, byggande och gestaltning som lagen stipulerar.

Den här typen av återkommande separat utredda undantag från bygglovsreglerna underminerar ett enhetligt och tydligt system. Ett sådant sätt att lagstifta leder i stället till ett svåröverskådligt och osammanhängande regelverk. Det medför också risk för att fler regelkonflikter uppstår.

För att åstadkomma en ändamålsenlig lagstiftning bör avvägningar som dessa göras i ett större sammanhang och utifrån principiella överväganden i en systematisk översyn av bygglovsreglerna där undantag inte blir huvudregeln. Vi förespråkar därmed, i stället för ett genomförande av förslagen i rapporten, ett enhetligt och tydligt system med färre undantag och långsiktiga och förutsägbara regler, ett förstärkt tillämpningsstöd till kommunerna och satsningar på förstärkning av arkitektkompetensen i kommunerna.

Sveriges Arkitekter avstyrker därmed ett genomförande av förslagen i rapporten.

Tobias Olsson
Förbundsdirektör

Margareta Wilhelmsson
Samhällspolitisk chef